Rozwój funkcji słuchowych u dziecka w wieku przedszkolnym

Słuchem nazywamy wrażliwość na fale dźwiękowe, które stanowią bodziec pobudzający narząd słuchu. Słuch obok wzroku jest drugim podstawowym zmysłem umożliwiającym orientację w otoczeniu i przystosowanie się do niego. Słuchem rozpoznajemy zjawiska i obiekty na podstawie wydawanych przez nie dźwięków. Możemy określić ich położenie i stan. Wiąże się ze zdolnością mówienia i słyszenia mowy innych, co ułatwia wymianę myśli, nabywanie wiadomości i ogólny rozwój władz umysłowych.
Sprawność narządu słuchu jest szczególnie ważna u dziecka, ponieważ warunkuje to prawidłowy rozwój głosu i mowy, opanowanie odpowiednich form językowych oraz wpływa na ogólny rozwój dziecka. Prawidłowy słuch jest niezbędny do tworzenia w ośrodkowym układzie nerwowym fizjologicznych procesów integrowania, abstrahowania oraz wykształcenia mowy wewnętrznej, która jest podstawą procesu myślenia.

Uszkodzenie słuchu uniemożliwia prawidłowy rozwój mowy i sprawności językowych, zaburza rozwój intelektualny, emocjonalny i społeczny. Każdy ubytek słuchu w wieku dziecięcym wpływa na dalszy rozwój dziecka.

Neurofizjologiczne podłoże spostrzegania stanowi analizator słuchowy. Dzięki jego prawidłowemu działaniu dziecko spostrzega, zapamiętuje i rozpoznaje dźwięki, wśród których znajdują się również dźwięki mowy.

Rozwój funkcji słuchowych u 3-latka:
– określa kierunek z którego dociera dźwięk,
– identyfikuje dźwięki pochodzące z najbliższego otoczenia,
– łączy obrazki z prezentowanym dźwiękiem.

Rozwój funkcji słuchowych u 4-latka:
– wyklaskuje prosty rytm
– potrafi odszukać i nazwać przedmioty wydające dźwięki
– dokonuje podziału zdań na wyrazy
– podejmuje próby dzielenia wyrazów na sylaby, wymienia wyrazy rozpoczynające się daną sylabą,
– odnajduje obrazki, których nazwy tworzą rymy

Objawy ryzyka dysleksji w zakresie percepcji słuchowej i funkcji językowych:
– opóźniony rozwój słuchu fonematycznego, w tym analizy i syntezy słuchowej,
– trudności w zapamiętywaniu tekstów (wierszy, piosenek, więcej niż jednego polecenia, nazw),
– niepoprawna wymowa, przestawianie głosek i sylab,
– agramatyzm w wypowiedziach,
– niepoprawne używanie określeń przyimkowych: na, pod, za itp.

O zaburzeniach zmysłu słuchu spowodowanych nieodpowiednią organizacją dostarczanych do mózgu wrażeń może

świadczyć to, że dziecko:
– jest pobudzone,
– czuje się zalęknione w miejscach, gdzie jest głośno,
– często zatyka uszy,
– ma trudności ze skupieniem uwagi w miejscach, gdzie jest głośno,
– często nie rozumie poleceń słownych, potrzebuje powtarzania, dodatkowych wskazówek,
– myli podobne dźwiękowo słowa.

Rozwój funkcji słuchowych u 5-latka:
– powtarza prezentowane rytmy,
– odtwarza rytmy według podanego wzoru graficznego,
– tworzy schematy graficzne do prezentowanych rytmów,
– przelicza usłyszane dźwięki i odwzorowuje ich liczebność za pomocą drobnych przedmiotów, patyczków, klocków, itd.
– potrafi wybrać spośród kilku przedmiotów 2 wydające taki sam dźwięk,
– dokonuje podziału zdania na wyrazy, porównuje długość zdań, przelicza liczbę wyrazów w zdaniu,
– dzieli wyrazy na sylaby, przelicza sylaby i porównuje długości wyrazów, wskazuje przedmioty zawierające określoną liczbę sylab,
– dokonuje syntezy sylabowej wyrazów,
– wyodrębnia głoski w wyrazach- rozpoznaje i nazywa głoski w nagłosie (na początku), wygłosie (na końcu) oraz w środku wyrazów o prostej budowie fonetycznej,
– potrafi wyodrębnić wyrazy różniące się jedną głoską, np.*dom- tom, masa- kasa*.

Dzieci w wieku 6-7 lat powinny potrafić dokonywać pełnej analizy i syntezy sylabowej i głoskowej, a także prawidłowo różnicować głoski. Jeżeli w dalszym ciągu u dziecka występują nieprawidłowości w zakresie analizatora słuchowego, należy wykonać badanie w kierunku występowania ryzyka dysleksji.

Objawy ryzyka dysleksji w zakresie percepcji słuchowej i funkcji językowych:
– opóźniony rozwój słuchu fonematycznego, w tym analizy i syntezy słuchowej,
– trudności w zapamiętywaniu tekstów (wierszy, piosenek, więcej niż jednego polecenia, nazw),
– niepoprawna wymowa, przestawianie głosek i sylab,
– agramatyzm w wypowiedziach,
– niepoprawne używanie określeń przyimkowych: na, pod, za itp.

O zaburzeniach zmysłu słuchu spowodowanych nieodpowiednią organizacją dostarczanych do mózgu wrażeń może świadczyć to, że dziecko:
– jest pobudzone,
– czuje się zalęknione w miejscach, gdzie jest głośno,
– często zatyka uszy,
– ma trudności ze skupieniem uwagi w miejscach, gdzie jest głośno,
– często nie rozumie poleceń słownych, potrzebuje powtarzania, dodatkowych wskazówek,
– myli podobne dźwiękowo słowa.

LITERATURA:

1. Bogdanowicz M., *Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym*, WSiP, Warszawa 1991
2. Franczyk A., Krajewska K., *Program stymulacji dzieci w wieku przedszkolnym z deficytami i zaburzeniami rozwoju. Ćwiczenia i zabawy do wykorzystania w pracy dydaktyczno- terapeutycznej dla nauczycieli i terapeutów pracujących z dziećmi o specyficznych potrzebach edukacyjnych*, Impuls, Kraków 2002
3. Fronczak J., *Rozwój funkcji słuchowych dziecka 3-, 4-, 5- letniego- objawy dysfunkcji. Terapia pedagogiczna w przedszkolu z elementami integracji sensorycznej*, Raabe, Warszawa 2013
4. Waszkiewicz E., *Stymulacja psychomotorycznego rozwoju dzieci 6-8-letnich*, WSiP, Warszawa 1991

Dodana: 6 listopad 2020 09:04 Zmodyfikowana: 6 listopad 2020 09:04